

NAV Arbeids- og velferdsdirektoratet
Postboks 5 St Olavs plass

0130 OSLO

Deres referanse
09/9620

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
09/01032-6 /CBR

Dato
2. oktober 2009

Informasjonsplikt ved etterkontroll - vedtak

Datatilsynet viser til tidligere korrespondanse i saken anledning, senets direktoratets redegjørelse i brev av 25. september 2009.

Datatilsynets vurderinger

Informasjonsplikt ved innhenting av uredigert og fullstendig pasientjournal

Datatilsynet ser positivt på at Arbeids- og velferdsdirektoratet som hovedregel vil informere pasientene i tråd med personopplysningslovens § 20 første ledd, når etaten krever fullstendig og uredigert pasientjournal fra behandlende personell med hjemmel i folketrygdlovens § 21-4c annet ledd.

Datatilsynet er imidlertid ikke enig med direktoratet i at det kan tenkes tilfeller der unntaket i personopplysningslovens § 20 annet ledd litra a, etter en proposjonalitetsvurdering, allikevel kommer til anvendelse for denne type saker.

Datatilsynet vil for det første presisere at unntaksbestemmelsen i § 20 annet ledd litra a ikke gir anvisning på en proposjonalitetsvurdering, men en konkret vurdering av den aktuelle hjemmelens *ordlyd*. Slik folketrygdlovens §§ 21-4 flg lyder i dag, mener Datatilsynet at bestemmelsen ikke "uttrykkelig fastsetter" den aktuelle innsamlingen eller formidlingen. Det vises til tilsynets vurderinger i varsel om vedtak.

Tilsynet vil videre presisere at lovgiver allerede har foretatt en *proposjonalitetsvurdering*¹, gjennom å lovfeste enkelte unntak fra informasjonsplikten i personopplysningslovens § 23. Avveiningen mellom nettopp kontrollhensyn og personvernensyn reflekteres i bestemmelsens første ledd litra b, hvoretter det gjøres unntak fra informasjonsplikten når det er "påkrevd" med hemmelighold av hensyn til "forebygging, etterforskning, avsløring og rettslig forfølgning av straffbare handlinger".

¹ Jf Ot prp nr 92 (1998-99) pkt 5.3.5

Hvorvidt hemmelighold er påkrevd må vurderes konkret i det enkelte tilfellet. Tilsynet vil generelt bemerke at bestemmelsen etter sin ordlyd må anses å være et svært snevert unntak. Det vises til at uttrykket ”påkrevd” i juridisk terminologi er ansett å være et meget strengt vilkår, og normalt innebærer en skjerpelse sammenlignet med uttrykket ”nødvendig”.

Datatilsynet vil videre bemerke at bestemmelsen må forstås slik at NAV, dersom unntaket er benyttet i en konkret sak, løpende må vurdere om hemmelighold fremdeles er påkrevd. Når hemmelighold ikke lenger er påkrevd må pasienten gis informasjon, med mindre andre unntaksbestemmelser da kommer til anvendelse. Som utgangspunkt vil hemmelighold neppe anses å være påkrevd etter at kontrollen er gjennomført

Datatilsynet kan ikke se at Arbeids- og velferdsdirektoratet fullt ut har etablert rutiner i samsvar med tilsynets varsel om vedtak. Tilsynet kan heller ikke se at direktoratets redegjørelse medfører endringer i de vurderinger som ligger til grunn for varselet.

Informasjonsplikt ved innhenting av begrensede eller redigerte journalopplysninger

Datatilsynet forstår direktoratets redegjørelse slik at man heller ikke i fremtiden vil informere pasientene i henhold av personopplysningslovens § 20, i de tilfeller hvor det hentes inn begrensede eller redigerte journalopplysninger i medhold av folketrygdlovens § 21-4 jf 21-4c første ledd.

Datatilsynet er av den oppfatning at det som klar hovedregel foreligger informasjonsplikt i henhold til gjeldende regleverk ved enhver innhenting av pasientopplysninger som skjer med hjemmel i folketrygdlovens § 21-4, jf tilsynets varsel om vedtak. Det gjelder altså også når det hentes inn deler av en journal eller redigert journal.

Unntakene fra informasjonsplikten i personopplysningsloven § 23 gjelder tilsvarende, jf ovenfor.

Datatilsynet kan ikke se at direktoratets redegjørelse medfører endringer i de vurderinger som ligger til grunn for tilsynets varsel om vedtak.

Vedtak

Med hjemmel i personopplysningslovens § 46 fatter Datatilsynet følgende vedtak:

NAV skal snarest, og senest innen fire uker fra vedtaks dato, etablere rutiner i henhold til personopplysningslovens § 14, for å sikre at pasienter gis informasjon i medhold av personopplysningslovens § 20, når det hentes inn opplysninger fra pasientjournaler i forbindelse med etterkontroll, jf folketrygdlovens §§ 21-4 flg.

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages i henhold til forvaltningslovens bestemmelser om klage på enkeltvedtak. Personvernemnda er klageorgan. Eventuell klage må imidlertid fremsettes for Datatilsynet innen tre uker fra mottak av dette brev.

Avsluttende merknader

Datatilsynet registrerer at NAV vil begrense innhenting av fullstendige og uredigerte pasientjournaler etter folketrygdlovens § 21-4c annet ledd, til de tilfeller hvor det foreligger ”kvalifisert mistanke om at det urettmessig utbetales ytelser”².

Datatilsynet stiller seg positivt til at innhenting begrenses. Tilsynet tillater seg allikevel å bemerke at uttrykket ”kvalifisert” er uten betydning, med mindre det knyttes opp mot et bestemt kvalifikasjonskrav, som for eksempel ”skjellig grunn til mistanke”, ”overveidende sannsynlig” eller ”sannsynlighetsovervekt”. Videre vil tilsynet bemerke at det finnes grenser for hvor langt forvaltningsapparatet kan gå i å gjennomføre inngrep mot borgerne for avdekke straffbare handlinger, uten at vedkommende gis rettigheter som siktet i henhold til straffeprosesslovens bestemmelser.

Med hilsen

Kim Ellertsen
avdelingsdirektør

Cecilie L. B. Rønnevik
seniorrådgiver

² Rundskivets første avsnitt, annet pkt.